

EKONOMİK GÖRÜNÜM

EKONOMİ POLİTİKALARI GENEL BAŞKAN YARDIMCILIĞI
Şubat 2014, No: 85

Bu sayıda:

2013 Cari Açık Verileri;

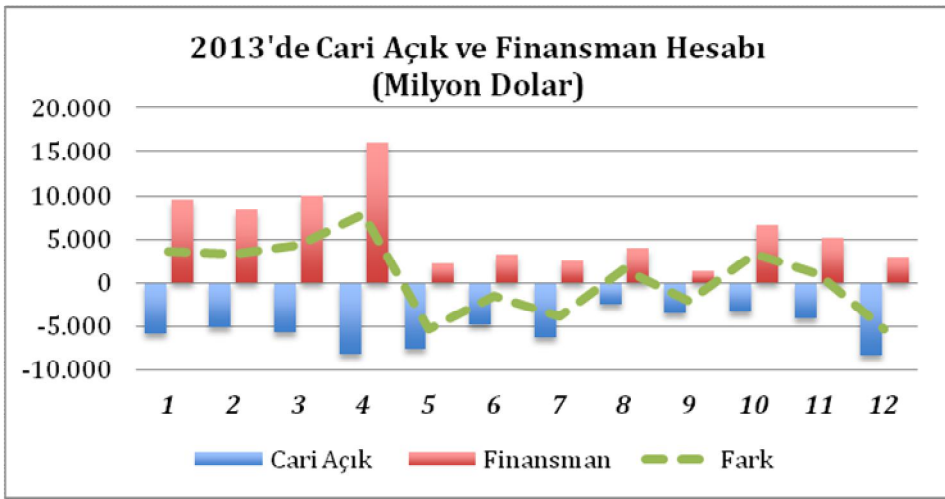
2013 Aralık Sanayi Üretimi;

2014 Ocak İşsizlik Ödemesi;

S&P Görünüm Değişikliği kararı değerlendirilmiştir.

2013 cari açık rakamları tahminleri aştı.

- 2013'ün Aralık ayı cari açık rakamları piyasa beklentisi olan 7,6 milyar doları aştı ve 8,3 milyar dolar oldu. Bu Aralık ayları itibariyle cari açığa en yüksek rakam. Böylece 2013'de cari açık 2012'ye göre % 34 artarak 65 milyar dolara çıktı.
- 2013'ün Ekim ayında hazırlanan Orta Vadeli Programda "cari açık" için resmi tahmin 58,8 milyar dolardı. Böylece cari açık son resmi tahmini % 10,5 aşmış oldu.
- GSYH'ya oran olarak bakıldığında ise OVP'de % 7,1 olarak tahmin edilen cari açığın; % 8 civarında kapanacağı anlaşılıyor. Bu cari açık verisi Türkiye'nin daha düşük büyüme hızları ile daha yüksek cari açık verir hale geldiğini tescil ediyor.
- Türkiye 2013'de % 4 civarında bir büyümeyi GSYH'ya oran olarak % 8 civarında bir cari açık vererek sağlamış olacak. Oysa daha 2007'de Türkiye % 4,7 oranındaki bir büyüme hızını, GSYH'ya oran olarak, % 5,8 cari açıkla yakalayabilmişti.
- Finansman koşullarının zorlaştığı, ucuz para döneminin sona erdiği bir dönemde cari açığa bağımlı büyüme modeli Türkiye'nin büyümeden çok yüksek fedakarlık yapmasına neden olabilir.

Kaynak: TCMB

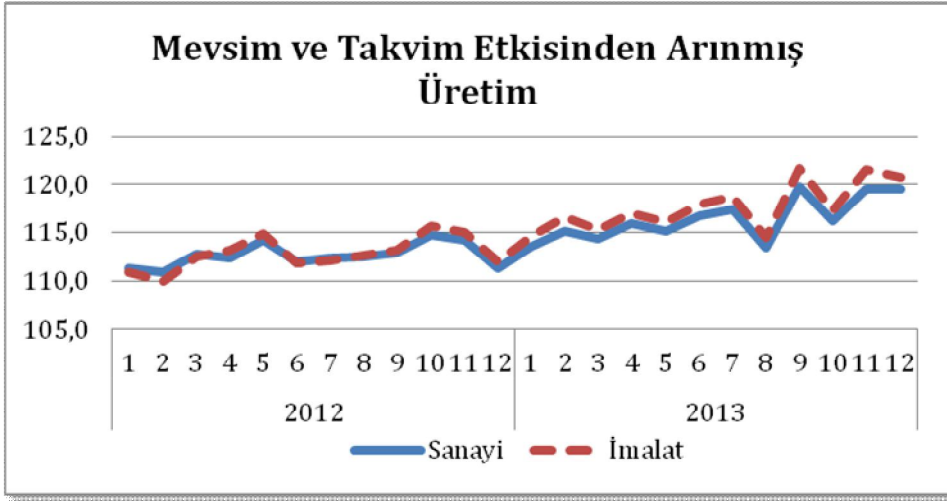
- Cari açığın finansmanındaki gelişmeler de iyi işaretler vermiyor. Yılın ilk ve ikinci yarısında cari açığın finansmanında gece ve gündüz kadar büyük fark var.
- 2013’de “doğrudan yatırım, portföy yatırımı ve borç olarak” Türkiye’ye gelen net para 72 milyar dolar civarında. Bunun % 70’i 2013’ün ilk yarısında gelmiş.
- Nitekim geçen yılın ikinci yarısında cari açık 27,9 milyar dolar; buna karşın normal finansman kanallarından gelen para 22,6 milyar dolar. Yılın ikinci yarısında cari açık normal finansman yöntemleri ile kapatılamamış.
- Buna karşın kaynağı belirli olmayan para giriş çıkışlarının izlendiği “net hata noksan” kaleminden 2013’ün ilk yarısında 4,9 milyar dolar para çıkışı olurken, yılın ikinci yarısında 8,8 milyar dolar para girişi olmuş. Yılın ikinci yarısında kaynağı belirli olmayan para girişleri cari açığın finansmanını rahatlatmış.

	2013-12	2012-12	% Değişme	2013	2012	% Değişme
Cari İşlemler Hesabı	-8,322	-4,860	71.2	-65,004	-48,497	34.0
Sermaye Dengesi	2,988	5,062	-41.0	71,115	68,252	4.2
Doğrudan Yatırımlar	1,486	726	104.7	9,579	9,150	4.7
Portföy Yatırımları	-181	5,567	...	23,743	40,789	-41.8
sak: Hisse Senetleri	-246	852	...	841	6,274	-86.6
Borç Senetleri	101	4,356	-97.7	20,249	31,858	-36.4
sak: Yurtiçinde İhraç Edilen	-901	1,837	...	4,133	16,835	-75.4
Diğer Yatırımlar	1,683	-1,231	...	37,881	18,365	106.3
Varlıklar	-1,664	-2,948	-43.6	2,034	-707	...
Yükümlülükler	3,347	1,717	94.9	35,847	19,072	88.0
Kısa Vadeli Krediler	1,783	237	652.3	19,022	8,134	133.9
Uzun Vadeli Krediler	3,123	1,578	97.9	7,518	2,418	210.9
sak: Özel Sektör	762	1,039	-26.7	-55	4,148	...
Uluslararası Para Fonu Kredileri	0	0	...	-852	-2,007	-57.5
Diğer / Mevduatlar	-1,559	-98	1,490.8	10,159	10,527	-3.5
Sermaye Transferi	0	0	...	-88	-52	69.2
Net Hata Noksan	1,614	-964	...	3,800	1,059	258.8
Rezerv Varlıklar	3,720	762	388.2	-9,911	-20,814	-52.4

Kaynak: Turkey Data Monitor

Üretimdeki artışta düşük baz etkisinin payı büyük...

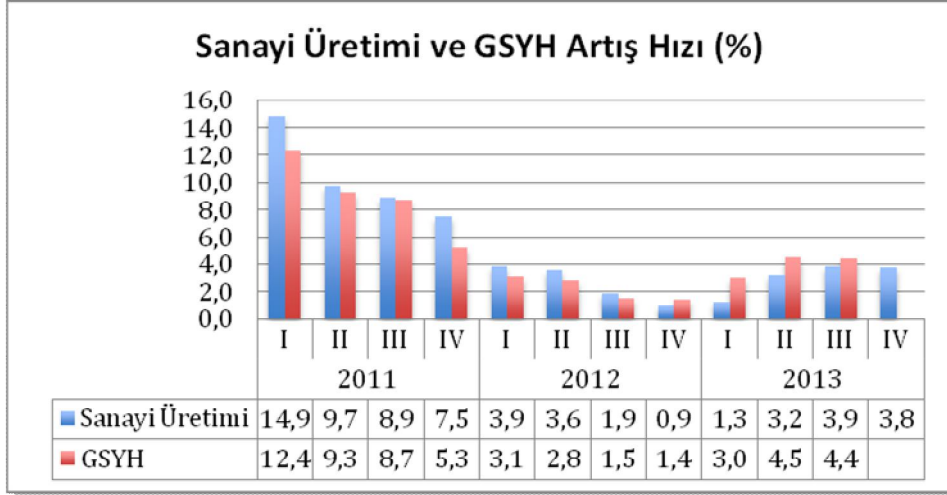
- 2013'ün Aralık ayında sanayi üretimi beklentileri (% 5,3) aşarak, geçen yılın aynı ayına göre, % 6,9 arttı. İmalat sanayi üretimi ise yine aynı dönemde % 7,2 artış gösterdi.
- Aralık ayındaki bu üretim artışı ilk anda sevindirici görünse de mevsim ve gün etkisinden arınmış üretim verileri ihtiyatın elden bırakılmaması gerektiğini gösteriyor. Nitekim söz konusu etkilerden arınmış sanayi üretimi Aralık'ta, bir önceki aya göre değişmeyerek, aynı kalırken; imalat sanayi üretimi bu dönemde % 0,6 düştü.

Kaynak: TÜİK

- **Yine geçen yıla göre sanayi üretimindeki hızlı artışın ardında düşük baz etkisinin rolü büyük. 2012 Aralık ayında sanayi üretimi % 2,8 düşmüştü.**
- Özellikle “dayanıklı tüketim” ve “sermaye malı” üretim artışında, düşük baz etkisinin önemli rol oynadığı görülüyor. 2012'nin Aralık ayında, bir yıl öncesine göre, % 10,3 düşen “dayanıklı tüketim malı” üretimi; 2013'ün aynı döneminde % 11,2 artış gösterdi. Yine sermaye malı üretiminde, 2012 Aralık ayındaki % 9,9'luk düşüşün üstüne, 2013 Aralık ayında üretim artışı % 10,3 oldu.
- Aralık ayında üretimdeki hızlı artışta TL'deki değer kaybının yarattığı ikame etkisinin ve olası stok artışlarının işaretleri de görülüyor. 2013 Aralık'ta, bir yıl önceye göre, “ara malı” üretimindeki % 6,7'lik artış bu anlamda dikkat çekici.

- Yine özellikle “ana metal sanayinde” aynı dönemde gerçekleşen % 9,5’lik artış stok birikimine yönelik bir işaret olabilir. Benzer şekilde “gıda malı” üretiminde, bir yıl önceye göre, gerçekleşen % 10,1’lik üretim artışı, kurdan gelecek maliyet artışına karşı, üreticilerin stok birikimi yaparak tedbir aldıklarının işareti olabilir.
- Aralık ayı sanayi üretimi ile birlikte 2013’ün büyüme performansı da aşağı yukarı ortaya çıktı. Ne de olsa sanayi üretimi ile GSYH büyümesi arasında yüksek bir korelasyon var.
- 2013’ün son üç ayında sanayi üretimi, bir önceki yılın aynı dönemine göre, % 3,8 arttı. Son üç ayda buna yakın gelecek bir GSYH büyümesi; 2013’ün % 4 civarında bir büyüme ile kapatıldığı anlamına geliyor.

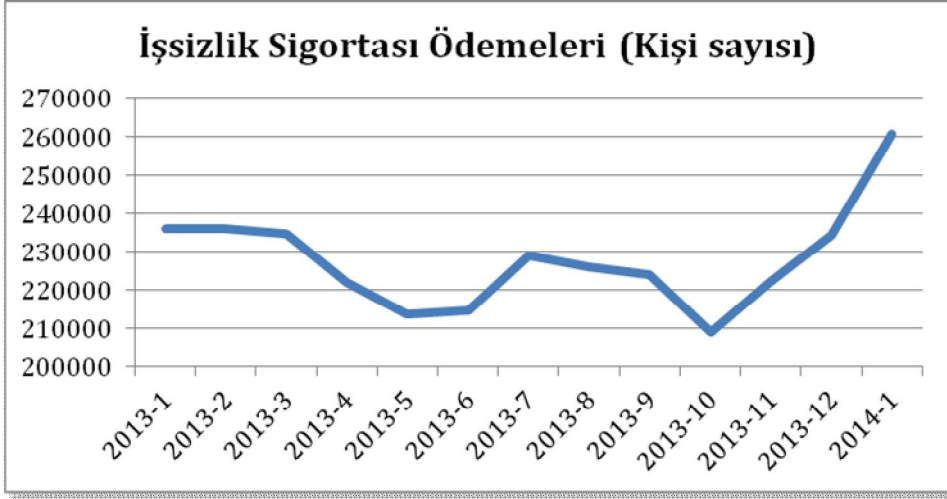

Kaynak: TÜİK

- 2013’de büyüme % 4 civarında olsa da, özellikle bu yılın ikinci üç ayından başlayarak büyüme tarafında sıkıntılı bir tablo ile karşılaşılması riski her geçen gün artıyor.
- **Kredi kartı ve tüketici kredilerine getirilen sınırlamaların Şubat ayında başlaması, döviz kurundaki ateşin bir türlü düşmemesi nedeniyle üretici maliyetleri ile enflasyonda oluşacak artışlar ve yüksek faizler dolayısıyla iç talepteki daralma büyüme üzerinde yılın ikinci üç ayından başlayarak ciddi baskı yaratacaktır. Bu baskının ne kadarının “net ihracat artışı” veya “kamu tüketim ve yatırımı” ile telafi edilebileceğini ise ilerleyen aylarda göreceğiz.**

İşsizlikte öncü göstergelerden kötü sinyaller geliyor...

- 2014 Ocak ayında İşsizlik Sigortasından yararlanmak için başvuranları sayısı 87 bin kişi artarken; ödenek alan kişi sayısı 26 bin 533 kişi artarak 260 bin 878 kişiye çıktı.
- ***Böylece üç ay üst üste işsizlik sigortasından ödenek alan kişi sayısı artmış oldu. Bu işsizliğin seyri açısından oldukça kötü bir sinyal.***
- Önümüzdeki aylarda iç talep ve ekonomide başlayacak olası bir yavaşlama işsizliği ve dolayısıyla işsizlik ödeneğine başvuranların sayısını daha da artıracaktır.

Kaynak: İŞKUR

Standard& Poor's görünümü negatifte çekti.

- Kredi derecelendirme kuruluşu Standard & Poor's (S&P) 7 Şubat'ta Türkiye'nin kredi görünümünü "durağandan", "negatife" çekti. Bu Türkiye'nin kredi notunda bir indirim olmadığını ancak, indirim riskinin arttığını gösteriyor.
- ***Görünümdeki bozulma kararının arkasında özellikle iki faktörün rol oynadığı görülüyor.***
- ***Bunlardan ilki ekonomide bir sert iniş riskinin artması.*** Nitekim S&P 2014 ve 2015 için Türkiye'nin ortalama büyüme hızını % 2,2 olarak öngörüyor. Böyle bir büyüme hızı Türkiye'nin yapışkan bir durgunluk içine girmesi demek.

- S&P kişi başına milli gelirin önümüzdeki 2 yıl boyunca 10.000 Doların altında kalacağını ön görüyor. S&P, 2014’de kişi başına milli gelirin 715 dolar gerileyerek 9890 dolara ineceğini tahmin ediyor.
- 2015 için ön görülen kişi başı milli gelir ise 9771 dolar. S&P’ ye göre vatandaşların dolar cinsinden alım gücü önümüzdeki iki yılda ciddi şekilde gerileyecek.
- ***S&P’nin görünümü olumsuzu çekmesinin ardındaki ikinci neden ise “yolsuzluk ve rüşvet skandalına” adeta bir gönderme niteliğinde.***
- ***S&P, Türkiye’nin “kurumsal kontrol ve denge mekanizması ile yönetişimde” beklenmedik aşınma nedeniyle bu kararı aldığını söylüyor. S&P, üstü kapalı olarak, “hukukun üstünlüğü ve yargıya yapılan” müdahalelerin görünümün olumsuzu çekilmesinde etkili olduğunu ima ediyor.***
- ***Buna karşın S&P, TCMB bağımsızlığı üzerine düşen siyaset gölgesine uyarı dozu yüksek bir ifade ile dikkat çekiyor. TCMB bağımsızlığı ve şeffaflığı üzerindeki herhangi bir sınırlamanın dış finansman ihtiyacı yüksek Türkiye ekonomisi üzerinde risk yaratacağı açıkça vurgulanıyor.***
- Bu, TCMB’nin bağımsızlığı ve fonksiyonları üzerinde tartışma açan AKP iktidarına adeta bir uyarı niteliğinde.

Tablo: Standard & Poor’s Makroekonomik Tahminler

	2011	2012	2013	2014	2015
Cari Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (Milyar \$)	775	788	794	749	749
Kişi başına GSYH (\$)	10,605	10,653	10,605	9,890	9,771
Reel GSYH artışı (%)	8.8	2.2	3.6	2.4	2.0
Tüketici Enflasyonu (%)	6.5	8.9	7.5	9.8	7.0

Kaynak: Standard & Poor’s

- Türkiye ekonomisi sıfır hata ile yönetilmesi gereken günlerden geçiyor. Geçtiğimiz yılın 22 Mayıs tarihinde “sıcak para döneminin” artık biteceğinin anlaşılmasından bu yana Türkiye sıkıntılı bir döneme girdi. Buna karşın AKP Hükümeti ne konjonktürü okuyabiliyor, ne de 11 yıllık hatalı politikaların Türkiye ekonomisinde biriktirdiği kırılmalıkların farkında.

- AKP iktidarı içine düştüğü “yolsuzluk ve rüşvet” skandalını nasıl örterim telaşına düşmüş durumda. Hükümetin tüm enerji ve çabası yolsuzluk ve rüşvet skandalının kapatılması için harcanıyor. Hükümet adeta bir “topal ördek” konumuna düştü.
- Ekonominin zaten hassas olan dengeleri göz ardı ediliyor. Bu kritik dönemde alınacak kararlar alınmadığı gibi, Başbakan belirsizlik ve risk algısını artıracak eylem ve işlemlerden de kaçınmıyor. Hiç kimsenin Türkiye Cumhuriyetine böyle bir kötülük yapmaya hakkı yoktur.